

**Watu
Wote
Wanatakiwa
Kufahamu Nini
Kuhusu
Maandiko?
(Sehemu Ya Tatu)**

Kwenye toleo la pili tuliona jinsi Mamlaka yote yaimo ndani ya Biblia. Na kama tunataka kumfuata Mungu leo ni lazima tumsikilize mwana wake, Aliyeleta maneno ya Baba na wokovu kwa ajili ya wanadamu wote.

Pia tuliona jinsi Yesu alivyokuja ulimwenguni iliajenge Ufalme Wake. Manabii wa Agano la Kale walitabiri kwamba Yesu atajenga ufalme na kufuatana na Agano Jipyä tuliona Ufalme ulikuwepo kwenye Karne la Kwanza. Watu kama Paulo, Yohana wote walidai Ufalme upo na walikuwemo ndani ya Ufalme wa Yesu.

Kwa hiyo kumbuka, tunajua watu wa ulimwengu huu wameleta mafundisho yao; na Yesu alieleza wanaoleta mafundisho au mapokeo yao ni vipofu na wataangukia shimoni. Leo kama Biblia imesema, basi imesema, “Kama neno la Mungu; na ndivyo liliyvo kweli kweli,” 1 Thes. 2:13.

Asante

**Chuo Cha Biblia
S.L.P. 158
Chimala, Mbeya**

MGAWANYIKO WA VIPINDI—(Sehemu Ya Kwanza)
2 TIM. 2:15
“KUTUMIA NENO KWA HALALI.”

Dini Iko Kwenye Hali Ya Utoto

Karibu na miaka 2,500.

Kilikuwa

Kipindi Cha Mababa

Katika kipindi cha Mababa:

1. Uumbaji hadi Mlima Sinai
  2. Dini ilikuwa ya Familia
  3. Mungu aliongea moja kwa moja kwa Mababa.
  4. Walitoa sadaka ya Wanyama na Nafaka, Mwa. 4.
  5. Walitawaliwa kimwili, Mwa. 17:10.
-

Mlima

Sinai

Baada Ya Mlima Sinai Dini Ilikuwa Katika Hali Ya Ujana

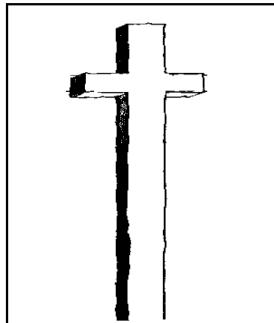
Karibu na miaka 1,500.

Kilikuwa

Kipindi Cha Musa

Katika kipindi cha Musa:

1. Mlima Sinai mpaka Msalaba.
2. Dini ya Utaifa—Kumb. 5:3; Efe. 2:12.
3. Lina Upungufu—Ebr. 8:7.
4. Msalaba ulifuta—Kol. 2:14-16; 2 Kor. 3:7-14.
5. Ilikuwa kiongozi kutuleta kwa Kristo—Gal. 3:24-25.
6. Walitoa sadaka ya Wanyama na Nafaka.
7. Waliabudu siku ya Jumamosi.
8. Walishereheke Pasaka kila mwaka.
9. Walitawaliwa kimwili.

**Baada Ya Msalaba Na Siku Ya Pentekosti Dini Ilikuwa Katika
Hali Ya Utu Uzima.
Karibu na miaka 2,000.
Kwa hiyo tuko chini ya
Kipindi Cha Yesu**

Katika kipindi cha Yesu Kristo:

1. Pentekoste hadi hukumu.
2. Dini ya mataifa yote, Mat. 28:19
3. Kristo anamamlaka yote, Mat. 28:18
4. Ni lazima kila mtu amtii Yesu, Ebr. 5:8-9; Mdo. 3:23.
5. Ni lazima kila mtu awe ndani ya Kanisa (Ufalme) lake, Mdo. 2:47; Kol. 1:13.
6. Injili ni kwa watu wote, Mk. 16:15; Rum. 1:16.

MUNGU ALIBADIRISHA SHERIA ZAKE LINI?

(Sehemu Ya Pili)

Mungu aliumba ulimwengu katika siku sita tu!
4000 K.K.

Baada ya siku sita, Mungu aliongea na watu moja kwa moja na Mababa: **Adamu, Nuhu, Ibrahimu, Yusufu**
na
wengine.

Hata hivyo, **Mababa hawakuhesabiwa haki kwa sababu ya sheria!** (Rum. 4:1-7).

Kwa kuwa Mungu **hakufanya sheria** na Mababa, Kumb. 5:3; Kumb. 5:1-14;
Neh. 9:14.

Utumwa Wa Misri

Wana Waisraeli walikuwa katika utumwa karibu na miaka 400, baada ya hapo Mungu alia-mua kumtuma Musa iliwapate uhuru watu wake.

Walipewa uhuru wakati walipita kwenye Bahari Nyekundu kwenye nchi kavu, na wanajeshi wa Misri walizama kwenye maji.

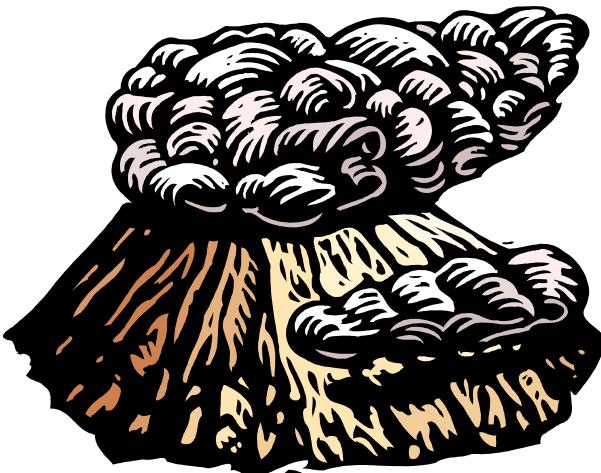
Baada Ya Bahari Nyekundu Walienda Mpaka Mlima Sinai.

Kwenye Mlima Sinai Walipewa

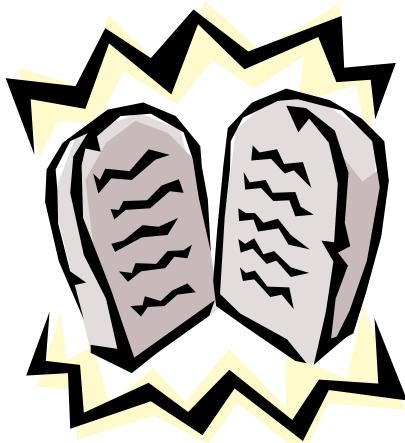
Sheria

Sheria ilisema wasitamani, Rum. 7:7; 13:9; Kumb. 7:25; Kut. 20:17; Kumb. 5:21.

Ndani ya **Sheria** walikuwa na **Amri Kumi** zilizoitwa “**Agano**”
Kut. 34:27-28; Kumb. 4:12, 13; 9:9-11; 1 Fal. 8:9-18; 2 Chron. 5:10; 6:11.

Lakini Amri Kumi, Sheria Za Musa na Sheria Za Mungu Zilikuwa Sheria Sawa Tu!
2 Nya. 31:3; Neh. 8:2, 3, 8, 14, 18, Zab. 19:7; Mal. 4:4; Ezra 7:6, 12.

“Sheria za Mungu,” na “Sheria za Musa” ni maneno yaliyo badirika, Neh. 8:1, 8; Lk. 2:22-23, han-kuna maana ni sheria mbili tofauti.

Na Sheria Ile Ilikuwa Kupeleka Watu Kwa Kristo

---

1. Agano la Kale na sheria zake zilikuwa kivuri, Gal. 4:9-11; Ebr. 4.
2. Agana la Kale liliwafunga watu, Gal. 4:9-11.
3. Sheria ilitolewa mpaka Yesu atakapozaliwa na kufa kwa wote, Gal. 3:19-24.
  4. Sheria iligongomewa msalabani, Ko. 2:14-17.
  5. Sheria ilifutwa, iliondolewa, Ebr. 8:13.
  6. Sheria ni huduma za mauti, na zilipita, 2 Kor. 3:6-11.

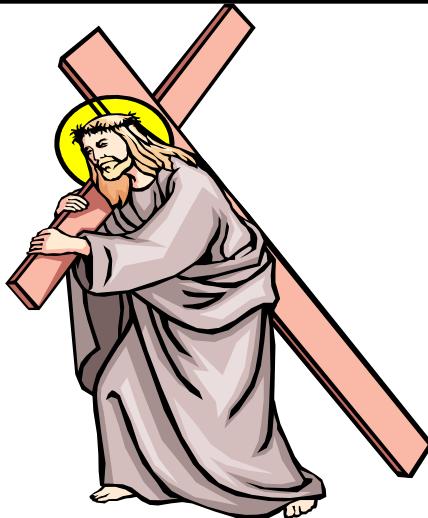

7. Hata Yesu alifuata Sheria, kwa sababu aliishi chini ya Sheria ya Musa, Mat. 19:18-19; Marko 1:44.
8. Lakini Yesu alitimiza na alifuta Sheria ile, Mat. 5:17-18; Efe. 2:15.
9. Kwa hiyo Kristo ni mwisho wa Sheria kwa wale wanaoamini YEYE, Rum. 10:4.
10. Ndio maana Sheria ya Kale haipo leo, na kusudi lake kwetu leo tujifunze mifano na habari zake, Rum. 15:4; 1 Kor. 10:1-10.
11. Yesu Kristo alimwondoa la kwanza alileta la kwake, Ebr. 10:9-10.
12. Amri Kumi za mawe, ni huduma za mauti, 2 Kor. 3:7-11, kwa sababu ya utukufu wa Yesu.
13. Agano la Kwanza lilifutwa, Yer. 31:31-34; Zek. 11:10-14; Ebr. 8:6-13; 9:15-17.

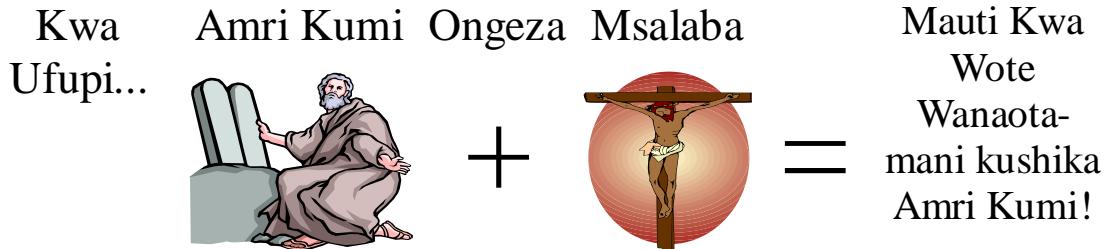
Kwa Leo Tupo Chini Ya Neema Kwa Sababu Ya Yesu Kristo!

1. Hatupo chini ya Sheria, Rum. 6:14.
2. Tumeifia Torati, Rum. 7:4.
3. Tumepewa uhuru toka sheria, Rum. 7:6.
4. Sheria ya Roho ya Uzima ndani ya Yesu Kristo ili-tuacha kutoka Sheria ya Dhambi na ya Mauti, Rum. 8:2.
5. Sheria iliondolewa, Efe. 2:15.
6. Wanaoshika Sheria leo wapo chini ya laana, Gal. 3:10.
7. Wanaoshika Sheria wameanguka kutoka NEEMA, Gal. 5:4!

Kwa Ufupi Sheria Imebadirika Msalabani!

1. Kwa sababu Yesu alitimiza Sheria, Mat. 5:17-18; Lk. 2:44.
2. Na Sheria imebadirika, Ebr. 7:12.
3. Kwa hiyo tuna njia mpya kwa sababu ya mwili wake, Ebr. 10:20.
4. Sheria mpya ni sheria ya Uhuru, Yak. 2:12.
5. Na ile Sheria, Agano Jipya, au Injili, itatuhukumu, Rum. 2:16.

Leo, tuko chini Ya Sheria Za Yesu Kristo tu, Mat. 28:18.

Kwa Sababu Tupo Chini Ya Sheria Ya Yesu Kristo Tu! Ni Lazima Tufahamu Maneno Yake Kuhusu Ufalme (Kanisa) Wake! (Sehemu ya Pili)

Tumekwisa ona Kanisa, Mwili na Ufalme wa Yesu ni kitu kimoja. Tunajua kufuatana na Mat. 16:18, Yesu alisema, “Nitalijenga Kanisa langu wala mi-lango wa kizumu haitalishinda.” Sasa Kanisa ni Moja, alisema “Nitalijenga Kanisa langu.” Kwa maana moja tu!

Ufalme	Mwili	Kristo
Kwa maana Kanisa ni Ufalme, na watu wake watakuwepo kwenye ufalme wake, Yoh. 18:37; Kol. 1:13-14. Kwa sababu anaufalme wake, basi manna yake ni anaserikali yake!	Kwa maana Kanisa, Ufalme na mwili ni kitu kimoja, ni lazima tuwe katika mwili wake, Kol. 1:18; Efe. 5:23. Kwa kuwa anamwili basi, mwili wake ni moja na ni lazima uwe na umoja .	Kanisa, Ufalme na Mwili ni kitu kimoja na ni mali ya Yesu! 2 Tim. 2:10. Kwa maana Yesu ni Mwenye Kanisa, Ufalme na Mwili, na anahaki ya kufanya kama anavyotaka ku-husu mali yake.

Kwa Kuwa Kanisa, Ufalme, Na Mwili Wa Yesu Ni Kitu Kimoja Na Tena Ni Mali Yake, Ni Lazima Tukumbuke Yeye Anahaki Ya Kupanga Mali Yake Kama Yeye Na Baba Walivyoamua!

Kwa Nini Ana Haki?

Kwa kuwa Yeye (Yesu)
Ni mjenzi!
Mat. 16:18.

Na kwa sababu alinunua Kanisa
Kwa damu Yake, Mdo. 20:28.

Kwa hiyo, kwa sababu Yeye ni Mjenzi na Mnunuzi na Kichwa,
(Kol. 1:18). Ni lazima tukubali kama tupo kwenye kundi la watu siyo kundi la
Kristo, basi Mungu ataling'oa, Mat. 15:13.

Basi, ni lazima tukubali Yesu anahaki ya kuwa na mamlaka juu yetu leo.
Kwa kuwa anamamlaka anatutaka tuwe ndani ya Nyumba Yake, Ebr. 3:6-7;
Gal. 4:7. Na nyumba yake tena ni Kanisa.

Tukumbuke, Yesu alijenga Kanisa moja, Mat. 16:18.
Na Yeye ni mkuu wa vitu vyote kwenye Kanisa, Efe. 1:22.
Tunaona tena katika Efe. 4:4, anamwili moja.
Katika Yoh. 10:16, tunaona ana kundi moja.
Na katika 1 Tim. 3:15, anafamilia moja.

Kwa ufupi, Yesu alijenga, aliletta, alinunua kitu kimoja tu, Kanisa Lake!

Sasa Tukubali Yesu Ni Mwokozi Wetu , Ni Lazima Tukumbuke.....

1. Kwanza, kuna wokovu katika jina moja tu, Mdo. 4:12.
2. Tukibatiza kwa mamlaka yake, Mungu atatuingiza katika Kanisa, Mdo. 2:47.
3. Na tutaingia kwenye Kanisa alilolinunua mwenyewe Kristo, Mdo. 20:28.
4. Kwa kuwa tulipatanishwa kwa damu yake, Efe. 2:16.
5. Ni lazima tuje, tumeokolewa, 2 Tim. 2:10.

Kwa ufupi kitabu hiki kinaonesha leo tupo chini ya kipindi cha Yesu!

Na kama tunahitaji wokovu unapatikana katika Yesu tu.

Na ili tupate wokovu huu, ni lazima tufuate maneno yake tu, tukiongeza au
kupunguza kidogo tutapata tabu, 2 Yoh. 9.

KIPINDI CHA YESU

**“Huyu ni Mwanangu, mpendwa wangu, ninayependezwa
naye; msikieni yeye,” Mat. 17:5.**

(Sehemu ya Pili)

Kumbuka ni lazima leo tumsikilize Yeye aliyechaguliwa na Mungu kuja hapa kwa ajili yetu. Tumeshaoana, kwamba Yesu ni mjenzi wa kanisa (Mat. 16:18). Na Kanisa lilanza siku ya Pentekosti katika Mdo. 2:5-47. Kwa hiyo kwa sababu Yesu ni mjenzi na Kichwa cha Kanisa (Efe. 1:22), ni lazima tusikie Yeye kama Baba wa Mbinguni alivyosema. Pia tukisoma katika Yoh. 1:17, tunaona “Ukweli na Neema,” zimekuja kupitia Yesu. Na kufuatana na Ebr. 1:2, Mungu anaongea nasi leo kupitia Yesu Tu! Kwa hiyo tuangalie tunahitaji kufahamu nini kuhusu Yesu na Kanisa alilolijenga Yeye. Tunajua manabii na walimu wa uongo wengi watatokea ulimwengu huu, kwa hiyo ni lazima tumpime kila anayefundisha na tuone kama mafundisho yake yanatokana na Mungu, 1 Yoh. 4:1. Na njia ya peke ya kupima walimu wa leo ni kutumia Biblia, kama mizani ya haki ya Mungu. Ndio maana Mungu alitupa Biblia, 2 Tim. 3:16-17, inatufudisha kupitia pumzi ya Mungu (Maandiko) tunaweza kuwa watakatifu. Si kupitia mawazo, na fikira zetu, kwa kuwa “Hakuna unabii katika maandiko upatao kufasiriwa kama apendavyo mtu fulani tu.” Kwa hiyo kama unataka kujua kama uko kwenye Kanisa la Kweli, kama unataka kujua kama umebatizwa kama Biblia enavyosema, kama unataka kujua kama uko salama na Mungu, basi chunguza Biblia. Usitafute mawazo ya wanadamu (Yer. 17:5-7). Usitafuta hekima ya wanadamu (1 Kor. 2:5), bali

“Msikieni Yeye!”

Katika Agano Jipya Tunaona Yesu Alitupa Taratibu Nyingi Kuhusu Ufalme Wake!

Alitupa muundo, jina la mwili yaani kanisa, jina la watakatifu, kanuni, maagizo kuhusu ibada, kazi kwa ajili yetu, na maono kwa wale wote watakayechagua kuabudu na kuishi kama wanavyopendezwa wenyewe.

Muundo Wa Kanisa Kutoka Maandiko

Wazee—Tit. 1:5; 1 Pet. 5:1-3; Mdo. 20:28; 1 Tim. 3:1-7.

Mashemasi—Mdo. 6:1-6; 1 Tim. 3:8-13.

Washiriki—Mdo. 2:41-47; Kol. 3:13; 1 Kor. 1:2.

Jina La Kanisa (Mwili au Ufalme)

Kanisa la Mungu—1 Kor. 1:2; Mdo. 20:28.

Mwili wa Kristo—Kol. 1:18; Efe. 1:23.

Nyumba ya Mungu—1 Tim. 3:15

Makanisa ya Kristo—Mat. 16:18; Rum. 16:18.

Kanisa la Mzaliwa Wa Kwanza—Ebr. 12:23.

Bibi Arusi—Ufu. 21:9.

Jina La Washiriki

Wanafunzi—Yon. 15:8; Mdo. 11:26.

Watakatifu—Rum. 1:7; 1 Kor. 1:2; Fil. 1:1.

Ndugu—Lk. 8:21; Gal. 6:1.

Watoto—Gal. 3:26; 1 Yoh. 2:1.

Wakristo—Mdo. 11:26; 26:28; 1 Pet. 4:16.

Sheria Ya Imani na Matendo —Neno La Mungu

Mamlaka Yote—Mat. 28:18-20; Rum. 1:16; Ebr. 4:12.

Serikali ya Kanisa—2 Tim. 3:16-17; 2 Pet. 1:3.

Mbegu ya Ufalme—Mat. 13:3; Lk. 8:11.

Panga la Roho—Efe. 6:17.

Kanuni

Yesu Kristo—Mat. 16:18; 10:32-33; Mdo. 8:37.

Ibada

Kuimba—Kol. 3:16
Kuomba—1 Thes. 5:17
Kufundisha—Mdo. 20:7
Meza Ya Bwana—Mdo. 20:7
Kutoa Changizo—1 Kor. 16:1-2.

Huduma Ya Kanisa

Kutafuta Roho—Efe. 3:10; Yoh. 6:45; 1 Tim. 4:16.

Kwa Wote Wanaotaka Kubadirisha Maneno Ya Yesu

Watalaniwa—Gal. 1:6-9
Wanaabudu bure—Mat. 15:9
Litag'olewa—Mat. 15:13
Watadanganya na Wataharibika—2 Kor. 11:3
Hawana Mungu—2 Yoh. 9

Katika toleo la tatu, tumeishaona, Mungu alikuwa na ongea nasi wanadamu tofauti katika kila kipindi tofauti. Na tuliona Biblia inatufundisha kuna vipindi vitatu. Na wale waliokuwa chini ya kipindi cha Mababu walifuata sheria zao. Waliokuwa chini ya sheria ya Musa hawakufuata sheria za Mababu, walifuata sheria walizopewa Sinai tu! Na sisi leo tupo chini ya Yesu, sisi wote tuko chini yake. Hata kama tunasali au hatusali bado tutapiga magoti mbele zake siku ya mwisho. Kwa hiyo katika toleo la nne, tutaangalia kwa undani kuhusu haya tulijifunza katika sehemu ya pili ya kitabu hiki. Kumbuka, Mungu alitoa Kitabu Kimoja Tu, BIBLIA! Mausia, mapenzi yake yanapatikana kwenye Pumzi yake Tu! Tusiwe na miyo migumu, kama Biblia isemavyo! Tusipingi, kwa kuwa tunafahamu, neno la Mungu haidadiriki, maneno yaliyo wapeleka watu kwenye wokovu katika karne ya kwanza yanadumu hata leo, kwa sababu maneno ya Mungu halibadiliki kila kizazi, bali yanadumu milele bila kubadirika, 1 Pet. 1:25.

Asante

Maswali—Sehemu ya Kwanza

1. Kwenye Biblia kuna vipindi vingapi vyा sheria tofauti? _____
2. Taja vipindi hivyo, _____, _____.
3. Kipindi cha kwanza kiliendelea mpaka Musa alipochukua nini?
_____
4. Kipindi cha pili kiliendelea mpaka lini? _____
5. Mungu alitumia siku ngapi kwa kuumba ulimwengu huu? _____
6. Wana wa Israeli walikuwa utumwani kwa miaka mingapi?
_____
7. Taja mistali miwili inayoonyesha Ufalme wa Yesu ulikuwepo.
_____, _____
8. Nani alisema, “Nitalijenga Kanisa langu,” _____.
9. Taja jina la wanafunzi wa Yesu walilopewa mara ya kwanza kule Antioki.
_____
10. Yesu alinunua Kanisa na nini? _____
11. Wokovu unapatikana katika majina mangapi? _____
12. Yesu alileta ukweli na _____ leo.
13. Wazee wa Kanisa wanatakiwa kuwa na wake wangapi? _____
14. Kipindi cha Musa kilikuwa karibu na miaka mingapi? _____
15. Je, Tukifuata hekima ya wanadamu tutakolewa? _____

Maswali—Sehemu ya Pili Jaza Mistari

1. “Kama _____ la _____; na ndivyo livilyo _____
_____,” 1 Thes. 2:13.
2. “Mtenda kazi asiye na sababu ya kutahayari, ukitumia kwa _____
neno la _____,” 2 Tim. 2:15.
3. “Bwana hakufanya _____ hili na _____, bali na
_____, yaani, sisi sote tulipo hapa, tu hai,” Kumb. 5:3.
4. “Bwana akamwambia _____, Andika _____ haya; kwa kuwa
mimi nimefanya _____ nawe, na pamoja na _____, kwa
mujibu wa maneno haya. Naye alikuwa huko pamoja na _____ siku
_____ na masiku yake; hakula chakula, wala hakunywa maji.
Naye akaandika katika _____, hayo meneno ya _____, hizo
_____,” Kut. 34:27-28.
5. “Naye ndiye aliyetutosheleza kuwa wahudumu wa Agano Jipy; si wa
_____, bali wa _____; kwa maana andiko _____,
bali roho _____. Basi, ikiwa _____ ya
_____ iliyoandikwa na kuchorwa katika _____...” 2
Kor. 3:6-7.

Maswali—Sehemu Ya Tatu Jibu “Ndio” au “Hapana”

1. Nehemia anatufundisha Sheria za Munga na Sheria Za Musa ni tofauti.
_____
2. Wanaotamani Sheria siku hizi wameanguka kutoka kwenye neema. _____
3. Yesu alifuata Sheria kwa kuwa aliishi chini ya Sheria. _____
4. Agano la Kale ni kivuli kwa ajili ya Agano Jipy. _____
5. Ni Petro aliyejenga Kanisa _____.